

"આ પદ્યાત"

અથવા

પાન સોપારી કાથા અને ચુનાનો પુર્વ જન્મ.

(રસીક ગાયન)

સ્ત્રી છાયાવી પ્રસીધ કરનાર.

આર. પી. મહેતા

"પેન્ટર અને રબર સ્ટેમ્પ મેકર"

નાગદેવી સ્ટ્રીટ, મુંબઈ ના ૩.

આવૃત્તી ૧ સી. પ્રત. ૫૦૦૦

સને ૧૯૧૩

કીંમત ૧ આનો.

વીઠ્ઠલ છાયાખાનીમાં પી. વીઠ્ઠલરાવે આપું કાંઠાવાડી મુંબઈ.

૧ કોપીએલી અજ્ઞાતીને પામેલી (પુણ્) ફતેહ મંદ થયેલી

અખુટ કૌવત આપનારી

મદન વિલાસ ટોનીક પ'

લોહી તથા વિર્મને સુધારીને વધારે છે મંદ પડેલી પાચન શક્તીને સતેજ કરે છે. માદ શક્તીને વધારે છે. શરીરને કઠાવર તથા બળવાન બનાવે છે. ખુદાપામાં બચડતી દેહને સુધારી નવેસરથી જીવાંતી માફક જુસ્સો બાવે છે એટલુંજ નહીં પણ સંધીવા હાથપગ તથા કમર પીઠના દુખાવા, સરદી, ખાંસી, જીણા તાવ કળતર, સુરતી, ઇત્યાદિ જીવભેષ્ય દરદો મટાડી તંદુરતી બક્ષે છે. મદન વીલાસ ફક્ત ત્રણ દીવસ વપરાસમાં આરવાથી પોતાની અદ્ભુત શક્તી આબેકુબ બતાવે છે.

કીમત શીશી ૧ ના રૂ ૨ ડઝનના રૂ ૨૦

કરાંચીથી, શ્રી કરાંચી તખીબ મંડળ લખી બજાવેછે, કે આપની મદન વીલાસની સીસી ૬ હમોએ મંગાવી હતી તેથી હમોને બજાયા છે કે મદન વીલાસ છેલ્લામાં છેલ્લી પધતીમાંથી બનાવેલી શક્તીની દવા છે તેનાં ગુણ બેતાં કીમત ઘણીજ ઓછી છે. હમારા મંડળમાં વાપરવા માટે ખીજ રૂઠ્ઠન શીશીઓ વી પી. થી મોકલી આપજો.

રજીસ્ટર નં. ૨૮૪ તપાસી લેજો

સોલ એજન્ટ

{

આર. પી. મહેતા

નાગદેવી સ્ટ્રીટ, હોરાની નવી મસીદની સામે
મુંબઈ નં. ૩

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૩૪૬

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨૫૫૫૮

વિષય ૬ - ૧

“માપઘાત”

અથવા

પાન સોપારી કાથા અને ચુનાનો પુવ જન્મ

ચોક્ક-૧ લો.

તમે પ્રીત કરો તો કરજો જીવમાં એવી
 મારી જન કરીને પ્રીત આપજો પ્રાણ
 મોહખત કરો તો કરજો એવી રાખી ચીતને ધ્યાન
 એક (બે) દોસ્ત દારની સમજો હકીકત વહાલા
 મારી જન જરા સમજેની મારા સરદાર
 એક છોકરો રબપુતનો એક શાહકારનો ધણો ધુશીયાર
 બંનેની દોસ્તીહતી બહુ ભારી
 મારી જન એકપર એકનો હતો બહુ પ્યાર
 બંનેની દોસ્તીમાં ફરક નહીં હતો જરા હીલદાર.

કુલ

બંનેની વાતો ધરમાં કોઈ નહીં જણે
 ના અબર નારને નાતો માત પીતાને
 મારી જન હતા બેઠ હેલ હખીલા જીવાન
 મોહખત કરોતો કરજો એવી રાખી ચીતને ધ્યાન

ચોક્ક ૨ જો

શાહકારનો છોકરો રબપુને કેવા લાગ્યો
 મારી જન શેહેરમાં માસો ફરવા જઈએ

આજ ખુશી છે મોટી કશુંબા પાણી કરી લાઇએ
 સામાન કશુંબા પાણીનો મંગાવે
 મારી જન પીને મતવાલા હવે મધએ
 ઘોડે બેસી ચાલે વાત દુઃખ મુખની કહીએ

શ્રુત

જે વખત બન્નેની ફરવા નીકળી સ્વારી
 પોશાક બદલ પર પેરી જરીની જરતારી
 મારી જન જોઇતે થયા સરવે હેરાન—મોહજનત

ચોક્ક ૩ જે

ફરતા ફરતા એક ગતી બાકી રહી વહાલા
 મારી જન હતું જ્યાં રજપુતનું ધર બાર
 તેજ ગલીમાં ફરવાને આવ્યા મારા સરકાર
 રજપુતની હવેલી શાત માળની ઉંચી
 મારી જન સાહુકારની નજર ત્યાં પહોંચી
 પવનથી પકડે ઉડી ગયોને નજરે આવી નાર

શ્રુત

રજપુરની નાર બેઠી શલુગાર કરીને
 શાહકારના છોકરે જોઇ નજર ભરીને
 જે હોસ મધને કાઢે યાદ હરીને
 મારી જન જોઇતે ધણો થયો હેરાન—મોહજનત

ચોક્ક ૪ થા

રજપુતની નારને જોઇ થયો દીવાનો
 મારી જન જોઇતે ધણો થયો હોસ
 રજપુત કેવો લાગ્યો વહાલો કેમ મનાઈ નીચાસ

શું તકશીર હમારી થઇ તે બતલાવો
મારી જાન આવીને કરોને પાસે વાત
દીલમાં જુદાઇ રાખો છો તેનથી ભાગવું પાસ

શુભ

શાહુકારે દીલની વાત કહી ચંબળાવી
પેલી સાત માળાપર નાર નજરમાં આવી
એક પલક આંખની મારીને મુઘ બુલાવી
મારી જાન એના ઉપર આપીશ મારો જાન-મેહબબત

ચોક ૫ મો.

રબપુત દીલમાં ભાગ્યે સોંચ કરવાને
મારી જાન દોસ્તે મારું ઘેર માઈ
ખારીએ બેશીને રાંડે કીધું નહાઈ
રબપુતે પછી શાહુકારને દીલાશે દીધો
મારી જાન મહેનત લખશ કું તારા સાઈ
જાન મારો જાસે તો પછુ કરીસ કામ તાઈ

શુભ.

તમે ફકર ના કરો એ મારા પ્યારા
કુ કરીશ તમાઈ કામ દોસ્ત હમારા
કુ ઘેર જાઉં છું જાઓ ઘેર તમારા
મારી જાન વચન આપીને ચાલ્યા જીવાન-મેહબબત

ચોક ૬ ઠો

રબપુત પછી ઘેર આવીને ભેઠો
મારી જાન ઉઘાસી બેઠતે કહે છે નાઈ
તમપર ઉઘાસી સાળી આવી છે કહેની મારા મુરમાર

નાહી વેંધને ચાલો બેસો જમવાને
મારી જન રસોડા કાઢી સરવે તૈયાર
હજી મળીને જમો હાથથી કાઢોને દીલની બહાર

કુલ.

રજપુત કહેછે આ જળ્યું તાર ખાવાનું
શું કરું મરમ પાણીને જળ્યું નાવાનું
દોસ્તદારને વચન આપ્યું છે કેમ ચાવાનું
મારી જન જો એમાં શું કરે છે ભગવાન-મોહબ્બત

ચોક ૭ મો.

રજપુતની નાર રજપુતને કેવા લાગી
મારી જન મુશીબત શું તમપર આવી
દીલને હાથ સરવે પુછ્યો પાસ રજપુતને બોલાવી
જે વાતો હતી શાહુકારની દીલમાં તેના
મારી જન બની હકીકત સરવે સંબળાવી
સરવે વાતો નારને શાહુકારની કહી સંબળાવી

કુલ

આ વાત સમજીને કહેવા લાગી નારી
તમે બાએ બાએ દોસ્તદારને કરો તકવારી
આ કુકમમાં હાજર રહીશ તમારી ખ્યારી
મારી જન એનો હું પુરો કરીશ અરમાન-મોહબ્બત

ચોક ૮ મો.

રજપુત ખુશી થઈ નીકળ્યો ધરની બહાર
મારી જન આવીને મળ્યો તેજ મુકામ
શાહુકારના સોદરાને પછી કાઢ્યો નમી સલામ

હું વચન નારનું લઈને હયાં આંબો
મારી જન કરીને આંબો પુરં કામ
આજની રાતે દેભોની શેઠપર કરજો તમે આરામ

અલ

તેનારને મારી વાત કંઈના કેજો
તમે હળી મળીને રંગ રસ લુટી લેજો
અને પ્યાર મોહજ્વલત કરી મમનમાં રેજો
મારી જન આપશે તમને ધણું તે માન-મોહજ્વલત

ચોક ૯ મો

રજપુત પછી શાહુકારને તેડી લાંબો
મારી જન આંબા બંને દીલ જની
નાર કરી શણગાર બની જેવી મોહના રાણી
ધરની દાસીપર હુકમ નારે કીધો
મારી જન કરો જમવાની તથ્યારી
જમી કરીને હાથ નારીએ શાહુકારને પાપું પાણી

અલ.

પાણી પીને મજરાયો ધણો બહુ વહાલો
પછી કહયું નારીએ શેઠ પલંગર પર આલો
કેમ થયા દીવાના જરા તો હોંસ સંભાલો
મારી જન અત્યારથી બન્યા છો કેમનાદાન-મોહજ્વલત

ચોક ૧૦ મો

રજપુત અને દાસી નીચે આંચીને બેઠા
મારી જન શાહુકાર કરે છે હુકમ વાત
હળી મળીને આંબા પલંગર નીચે મળીને હાથ

વાનો કરતાં જાંનેલે ઉંધ આવી મધ
મારી જન ઉંધમાં મુજરી આરથી રાત્ર
જાંચી હાથે શુદ્ધકરનો છાકરો તેને લાગ્યો લલપાત.

કુંડી.

ગભરાઇને ઉઠ્યો અને દીલમાં જહુ ખીધો
મારો હાસ્ત નીચે ઉભો છે ક્યો મેં તે દીધો
ઉંધાઇ ગયો કંધ જોયના મેંતો કીધો
મારી જન પુરોના મયો દીલને અરમાન-મોહખત

ચોક-૧૧ મો.

એવો વીચાર તેણે બેસીને પલંગપર કીધો
મારી જન પછી ઉતરીને નીચે ચાર
મારે તરફ ઓરડામાં ફરવા લાગ્યો તે દીલદાર
શહુ ઉઘે નીચે નજર કરીને જુએ છે
મારી જન જુએ માંડેલો ઘેરનો સંસાર
એક ખુટીએ લાડેલી રબપુતની ઢાલ તલવાર

કુંડી.

તલવાર પર રબપુતનું નામ લખેલું જણી
તે નામ વાંચીને એને ધણી થઇ હેરાની
શાહુકાર કહે છેકીધી મેંતો નાદાની
મારી જનજરા સમજેને કરીને કાન-મહોખત.

ચોક ૧૨ મો.

તે ગામ વાંચી શાહુકાર પછો મભાયો
મારી જન કહે છે દીલમાં દીલજની
આપો મોરતવું ઘેર મારા, અને આ એવી રાણી

મારા હોસ્તને મોઢું કેમ કરી દેખાડું
મારી જન ધુળ છે ચારી છંદગાજી
મારી ગળાપર ખંજર હાથથી મરી મયો જની

સુલ

એક થડી પછી નાર પેલંગપર જગી
શાહુકારને મરેલો ભેંધ રહવા લાગી
આવી મેજ મઝામાં ગમની કરારી લાગી
મારી જન કામ શું કીધું તેં નાદાન-મોહખત

ચોક્ક ૧૩ મો

શાહુકારનું માથું ખોળામાં મુકી રડે છે
મારી જન મઝા દુનીયાની ના કંઈ આપી
વુતો જનથી મરી ગયો એકલી મને રાખી
મારા ધણીને જઈને જવાળુ કુ શુ આપુ
મારી જન દુઃખમાં મને તેં તો નાખી
તારો તારો ફજેતો હવે દુનીયા જોશે આખી

સુલ.

એમ કહીને નારે મારી ગળે કરારી
તે વખત પશુ છોડીને મરી મધ ખારી
આ દુનીયામાં કોઈ એવી થશે નહીં નાશી
મારી જન જરા સમજેની મારાં દીલજામ-મોહખત

ચોક્ક ૧૪ મો.

રજપુત નીચે કાઢીને કહેવા લાગે
મારી જન હોસ્તને કેમ બુઝી જુલાર

ઉંઘાઈ મયો હોય તો તું જઈને વહેલી જગાડ
આ વાત સમજીને દાસી ઉપર આવી
મારી જનન્યુવે જોશીને જાંને કમાડ
જાંને જણા મરી પડેલાં ખાઈ મળે કઠાર

જુલો

મમરાઈને દાસી કહે હવે કેમ બાશે
શું જવાળ આપું જઈ રજપુતની પાશે
હુ પણ મરું છોડું ફનીયાની આશે
મારી જન કટારી આઈને આયો પ્રાણુ-મોહજાત

ચોક ૧૫ મો

એમ કરતા ચાર શવાર પડી મછ
મારી જન ઉદાસી રજપુતને આવી ચાર
ભગવત જણે શું થયું, દોસ્તને કેમ લાગી જહુવાર
દાસીને ખજર લેવાને મોકલી ઉપર
મારી જન ખજર દાસી પણ નહીં લાવી ચાર
દાસી પણ તેની થઈ મછ રાંડપર ધરજો હવે શીટકાર

જુલો.

આખરે ચાકીને રજપુત ઉપર આવ્યો
ત્રણેને મરેલા જોઈ ધણો મમરાયો
મમગીન થઈને આંખમાં આંશુ લાવ્યો
મારી જન પુરો નહીં થયો કોઈનો અરમાન-મોહજાત

ચોક ૧૬ મો

રજપુત જોરદામાં બેસી ધણો રડે છે
મારી જાન દરે રજપુતને થયું મારી
દોસ્તની ખોટી જોઈ બેઠો ધરનાર અને નારી

રજપુતકહે છે કંઈ મઝા નથી જીવવામાં
મારી જાન હાથમાં લઈને તે કટારી
તે પશુ જાનથી મરી ગયો કટારી પોતાના મળે મારી

જુલ

મા દુનીયામાં એવો દોસ્ત કોઈ નહીં મારો
જો ધણી દોસ્તી કરશે તો ધન્ય જશે
ધન માલ તમારો હશે તો લુગી ખાશે
મારી જાન જરા સમજોની ખીજી પ્યાન-મોહનત
ચોક ૧૭ મો

મારેની હકીકત તમને કહી સંભળાવું
મારી જાન સાંભળો સાચું મારું ફરમાન
નાર બની દુનીયામાં જરા સમજોની ચેવણીપાન
જાને ચુનો થયો રજપુત ધણી છે તેનો
મારી જાન કાપો શાહુકારનો છોકરો દીલજાન
દાઢી મધ સોપારી હવે તું સત્ય કરીને માન

જુલ.

રજુછોડદાસના ખીઆલ સદા રંગીલા
વીક્રમદાસના મંત્રપર નીસાન લીલાખીલા
દુરમનની છાતીપર ઠોકી દીધા છે ખીલા
મારી જાન ખીઆલ કોઈ માજે એવો ધનજાન;
મોહનત કરે તો કરજો એવી રાખી ચીજને પ્યાન
હોહરો.

મહેતા મુંબઈ શહેરમાં નામદેવીની પાસ;
પેન્ટીંગ અને રજર સ્ટેમ્પનું કામ કરાવે છે સાલ.
હોરાની મસીહની સામે સામ જવાબ છે;
મન ગમતું કામ અને કીશોરો ત્યાં માલ છે

અરે?

પણ તમારાજ નામનાં

સુંદર! સસ્તાં! અને ટકાઉ

બાર વરસ ચાલે તેવાં દીનનાં કેલેન્ડરો, અંગ્રેજી, ગુજરાતી, મરાઠી, ઉર્દુ હરફોના નામના પાટીયાં, છત્રીઓ, ટેન્કો, પડદાઓ પાકીટો, વીજેરે દરેક ચીજ ઉપર ફેસનેબલ નામ લખનાર તથા નાની પરથી મોટી છબી, ઓમાઇઠ તેમજ રંગીન બનાવનાર

આર. પી. મહેતાં

હાઈ ક્લાસ સાઈન બોર્ડ પેન્ટર એન્ડ ફોટો એન લાઈનર

નાગદેવી સ્ટ્રીટ, હોરાની નવી મસીદની સામે, મુંબઈ નં. ૩.

તા. ક.-હમારી હવે પછી બહાર પડનારી અદલ ઇન્સાફ

નામની મોટા ટાચક રસુલ વાર્તાની ચોપડીઓમાં બહેર ખબર આપનારા સાહેબોએ "કલમો લખી જણાવવું."

છે કોઈનામાં હિંમત.

જે પોતાના કોતરકામ માટે પાંચ વરસની ગેરંટી આપે.

હમે હમારા દરેક કોતરકામ માટે પાંચ વરસની ગેરંટી

આપીએ છીએ.

તરેહવાર જાતના રખર સ્ટેમ્પ, પીતળની સીલો, મોનોગ્રામ
સીગનીચર ફ્રાટોઝીન્કો, લાખ પરની સીલો વીગેરે

ઉપર લખેલાં કામે અમારા કારખાનામાં બહુ કાળજીથી,
ઝડપથી અને ઇંગ્લીશ ફ્રેસન પ્રમાણે બનાવવામાં આવે છે.

‘આર. પી. મહેતા.

રખર સ્ટેમ્પ મેકર એન્ડ એન ગ્રેવર

નાગદેવી સ્ટ્રીટ, હોરાની નવી મસીદ સામે, મુંબઈ નં. ૩.

તા. ક-વોલકેનીઝર તથા રખર સ્ટેમ્પને લગતો દરેક સામાન કીલ્લાયતે
પુરા પાડીશું

સાવચેત રહેજો.

હાલમાં ખબરમાં ધાધરની સેંકડો દવાઓ પાણીના મુદ્દે
 વેચાય છે. પણ ધાધરની ખરી ગુણકારી દવા ફક્ત “દરાજનો
 ન’ છે ધાધર, ખસ, ખુજલી, ખરજવું. ખીલી અને આઠાને
 ફક્ત ૨૪ કલાકમાં આરામ કરે છે. કીંમત ૩ળી ૧ ના આના ૬
 ૩૦ન ૧ ના રૂ.૩-૬.

વીરમ ગામથી મી. ગુલાબદાસ વરજલાલ લખી જણાવે છે,
 કે હું મુખઈ આળ્યો ત્યારે તમારી પાસેથી દરાજના દુરમનની ૩ળી
 ૧ લઈ ગયો હતો તેથી મારી કમરે થયેલી ધાધર લગલગ મટી
 જવા આવી છે. ખરેખર આપના મલમને બહુઈ ઇલાજ કહીએ.
 તો પણ આલે તેમ છે. મારા ઘરમાં રાખવા માટે બીજી ૨ ૩ળી
 મોકલી આપશો.

સોલ મેન્ડ

આર. પી. મહેતા.

નાગદેવી સ્ટ્રીટ હોરાની નવી મસીદ સામે
 મુખઈ નં. ૩

શુ તમે મને ઓળખો છો.

હું કોણ છઉં.

આર, પી. મહેતાની.

“મેકેસર પીલ્સ”

ગમે તેવી હઠીલી ખાંસી, શરૂ થતાં હમ તથા ક્ષયને એકદમ આરામ કરે છે આ ઓળીઓ વનસ્પતીમાંથી બનાવેલી અને સ્વાસ્થ્યપ્રદોષાથી ખરબચડી પણ્ય ખુશીથી ખાય છે.

ડી. શીશી ૧ ના આના ૪ ડઝનાં ૩. રા કલકતાથી ખાણુ એ. વી. રાય લખી, જણાવે છે મારા એક મીત્રની બલામણથી મેં તમારી મેકેસર પીલ્સની સીસી ત્રણ મંગાવી. હતી રોનાથી મારા છોકરાનો શ્વસ મટી ગયો છે. વળી મારા પાંચસીને સખત ખાંસી થઇ હતી, તે પણ બીલકુલ મટી ગઇ છે. ઓળીઓ ઓળીઓ દરેક ઘરમાં રાખવી જોઇએ. મહેરબાની કરીને બીજા ૬ શીશી વી. પી. થી રવાના કરશો.

સોલ એજન્ટ

આર. પી. મહેતા

} નાજદેવી સ્ટ્રીટ, હાઇવે નવી મસીદ
મે મુમુ

૪૦ વર્સના જુની અનુભવી

“ ઇસ્ટેટના દલાલ ”

પરમાણુદદાસ એન. મહેતા.

જેઓને ઇસ્ટેટ ઉપર ઝોઝા વ્યાજે નાણાં જોડતાં હોય, ઇસ્ટેટઉપર નાણાં ધીરવા હોય, તથા ધરો, ચાલીઓ, વાડ વીગેરે લેવા હોય અથવા વેચવાં હોય, ઇસ્ટેટ તથા જીંદગીના ઉતારવા હોય, તથા ઇસ્ટેટના ભાડાના કંત્રાકટો આપવા હોય તથા ક નેથી ભાડું ઉધરીવવું હોય, તેઓએ નીચે લખેલે ઠેકાણે લખવું યા મળવું જે માલ તુરત બજારમાં વેચી શકાય તેવો હોય, અવરમેન્ટ પ્રેમીસરી નોટ, મ્યુનીસીપલ, પોરટ્રસ્ટ, ઇમપરમેન્ટ ટ્રસ્ટના બોડ અને સારી આટવાળી લીમીટેડ કંપનીના શેરની જામીનગીરી ઉપર હદસરના વ્યાજે ગ્રાહવજી કરી આપવામાં આવશે દરેક વાત ખાનગી રાખવામાં આવશે, યાદ રાખજો કે બીજા કરતાં કેટલીક ખાસ સગવડ હશે હમારા કદરદાન બાંકોએ આપીએ છીએ

પરમાણુદદાસ એન. મહેતા.

હાઉસ એન્ડ ઇસ્ટેટ પ્રોકર

નામદેવી ચોક, બર નં. ૨૩૬-૨૪૮ દારતા પીઠાની સામે મુંબઈ

તા. ૬. — મુંબઈમાં મળતો દરેક માલ બજાબ થોડા કમીશનથી મોકલીશું તેમજ બહારના મુંબઈમાં વેચી આપીશું

